

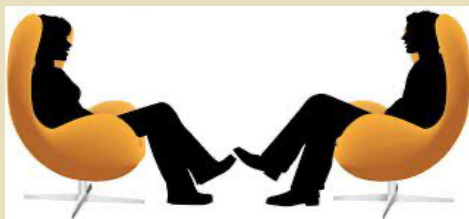
СУЧАСНІ МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

СИЛАБУС

ШАНОВНІ МАГІСТРАНТИ!

Сучасні методи психологічного консультування – освітня компонента, що спрямована на ознайомлення та опанування сучасних концептуальних підходів консультативної практики. Усвідомлення своєї професійної позиції як важливої умови і необхідного елементу підготовки практикуючого психолога консультанта.

Бажаю Вам включеного і продуктивного навчання!

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	магістр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 Психологія
освітня програма	Психологічні дослідження і консультування
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	I
навчальний рік	2023-2024
обсяг дисципліни	3 кредити/ 90 годин, серед них: <i>денна форма навчання:</i> 14 - лекційних 16 - семінарських 90 - самостійна робота <i>заочна форма навчання:</i> 4 - лекційних 4 - семінарських 112 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	БАБАТИНА Світлана Іванівна, канд. психол. наук, доцент https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	svitlana.babatina@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПРОГРАМОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Освітня компонента «**Сучасні методи психологічного консультування**» є однією з базових практично орієнтованих дисциплін в структурно-логічній схемі ОП Психологічні дослідження і консультування.

Навчальний курс включає блок теоретичних питань щодо організації та змісту діяльності психолога консультанта та практичні завдання для формування базових навичок, необхідних для практичної діяльності в напрямі психологічної допомоги у актуальному сьогоденні щодо запиту на соціально-психологічне консультування.

Предметом вивчення дисципліни є класичні та сучасні практики психологічного консультування. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань теоретичного та прикладного характеру.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання освітньої компоненти «Сучасні методи психологічного консультування» є теоретична та практична підготовка здобувачів до роботи з надання консультативної психологічної допомоги людям у вирішенні різноманітних життєвих проблем. Зокрема враховуючи запит щодо сучасного вектору надання консультативної допомоги вразливим категоріям населення (ВПО, СЖО, сім'ї військових).

Ознайомлення здобувачів з можливостями класичного консультативного процесу та особливостями надання кризової консультативної допомоги складає перший етап даного курсу. В цілому ж опанування змістової частини курсу має сприяти набуттю здобувачами компетенцій індивідуальної консультативної діяльності, утому числі - роботи з ко-ведучим для ведення підтримуючих груп і надання кризової консультативної допомоги.

Завданням є забезпечення розуміння майбутніми фахівцями своєї професійної ролі, усвідомлення своєї професійної позиції, а загальною місією - окреслити професійну траєкторію щодо професійного самовизначення, напряму та методів консультування, вироблення індивідуального стилю консультування із застосуванням на практиці отриманих знань та вмій. Оскільки компетентністний підхід у сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно з ОП Психологічні дослідження і консультування»,

вивчення даної дисципліни забезпечує саме такі: **інтегральну компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачає застосування основних психологічних концепцій та методів, характеризується комплексністю і невизначеністю умов і потребує володіння низкою особливих компетенцій, серед яких, зокрема: проведення психологічних досліджень та психологічного консультування різних верств населення, незалежно від віку отримувачів психологічних послуг, володіння іноземною (англійською) мовою, здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність генерувати нові ідеї (креативність), уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, поцінювати й поважати різноманітність та мультикультурність, бути здатним діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо, вміння мотивувати людей та рухатися до спільної мети. **Фахові компетентності**: здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики, здатність обирати і застосувати валідні й надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності, здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік, здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології, здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно-та мультидисциплінарних командах, здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності, здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями, здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги у складних життєвих ситуаціях, здатність до розуміння глибоких спонук, що зумовлюють консультативний запит, здатність організувати і здійснювати психологічне консультування з використанням різноманітних парадигм – як зарубіжних, так і вітчизняних - та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях, здатність організувати консультативний процес з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, здатність забезпечувати консультативну допомогу клієнтам, враховуючи їх ментальні та крос-культурні особливості.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Очікувані результати навчання з дисципліни «Сучасні методи психологічного консультування» наступні:

- Знати основні сучасні тенденції консультативної психології, перспективно аналізувати існуючі підходи консультативної практики.
- Знати основні вимоги до особистих та професійних якостей психолога – консультанта.
- Знати етичні та правові засади діяльності практикуючого психолога;
- Знати основні комунікативні техніки роботи з клієнтами.
- Знати консультативні парадигми і психотехніки консультування.
- Уміти встановлювати контакт з клієнтом.
- Уміти застосовувати психотехнічні (конфронтація, концентрація) прийоми роботи у процесі консультування.
- Уміти застосовувати техніки нереклексивного та рефлексивного слухання. Стимулювання та підтримання клієнта
- Уміти проводити рефлексію власної поведінки під час консультативної бесіди. Використання Я-висловлювань в консультативній практиці.
- Організувати та реалізувати психоедукацію та просвітницьку діяльність для різних категорій населення у сфері соціально-психологічного запиту.
- Здійснювати ділове професійне спілкування: публічні виступи, виркшоупи, майстеркласи, ділове листування, електронні і хмарні комунікації тощо.
- Здійснювати активне професійне комунікування з громадськими організаціями та фондами, реалізуючи професійну консультативну компетентність у проектній роботі психолога
- Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

- Здійснювати консультаційну практичну діяльність з використанням науково верифікованих методів та технік.
- Усвідомлювати необхідність особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку упродовж навчання та професійної реалізації.

ВИВЧЕННЯ КУРСУ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ФОРМУВАННЯ ТАКИХ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЩО ПЕРЕДБАЧЕНІ ОП ПСИХОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ І КОНСУЛЬТУВАННЯ:

- ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПРН13. Розуміти специфіку дитячо-батьківських стосунків та їх вплив на психічний розвиток дитини, організувати консультативну та корекційну роботу з дітьми і батьками.
- ПРН15. Реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням запиту клієнта, його індивідуальних особливостей, у тому числі культурно-релігійних, гендерно-вікових, дотримуючись етичних принципів у професійній діяльності.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#)); ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання; ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначена нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується використовувати **чатом в системі MS Teams** у робочий час. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою в часі.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі MS Teams); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами вищої освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПЛАГІАТ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання усіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс викладається у форматі **лекцій**, які розкривають основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору для кращого розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються більш поглиблено, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі обговорення із залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Сучасні методи психологічного консультування», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 90 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, матеріалами з мережі Інтернет та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
I	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загально-гуманітарного та наукового мислення.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

форма підсумкового контролю – **ІСПИТ**

«5» - 17-20 балів

«4» - 13-16 балів

«3» - 9-12 балів

«2» - 1-8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	<i>при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«4»	<i>при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки</i>
«3»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків</i>
«2»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою	
		форма підсумкового контролю – іспит	
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82 – 89	B		добре
75 – 81	C		задовільно
66 – 74	D		
60 – 65	E		
0 – 59	FX	незараховано	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у I семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття

мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно»	– 30 балів
«добре»	– 23 бали
«задовільно»	– 18 балів
«незадовільно»	– 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
«добре»	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
«задовільно»	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
«незадовільно»	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 1.

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ВИД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ. ОСНОВНІ МОДЕЛІ РОБОТИ ПСИХОЛОГА-КОНСУЛЬТАНТА.

Лекція 1. Психологічне консультування – вид психологічної допомоги. Базова модель консультування. Психологічне консультування диференціація професійно площинних конструктів. Джерела та перспективи психологічного консультування .

Семінар 1. Загальні аспекти психологічного консультування

- Психологічне консультування: поняття, ознаки, специфіка.
 - Основні відмінності психологічного консультування від психокорекції і психотерапії.
 - Основна проблематика психологічної допомоги в сучасному світі.
 - Роль і місце консультанта в консультативному процесі.
 - Принципи психологічного консультування.
 - Особливості групового та індивідуального консультування.
 - Робота в малих групах.
-

Лекція 2. Методологія і методи психологічного консультування. Цілі та завдання психологічного консультування. Види психологічного консультування. Сучасні уявлення про консультативний контакт.

Семінар 2. Варіабельність психологічного консультування у плюралізмі підходів.

- Психоконсультативна бесіда. Типові помилки консультативної бесіди
- Організація психоконсультативної бесіди
- Контакт із клієнтом під час бесіди
- Інтерв'ю як метод психологічного консультування
- Консультування як стратегія психологічної допомоги людям.
- Мультикультурний підхід у психологічному консультуванні (Бондаренко О.Ф., Федько С.Л.).
- Культурна компетентність психолога-консультанта.
- Індивідуальне і групове консультування.

Лекція 3. Особистість консультанта у процесі професійнокомунікативної діяльності. Специфіка консультативної діяльності психолога.

Семінар 3. Особистість консультанта в процесі професійної діяльності

- Особистість консультанта та професійні вимоги до неї.
- Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.
- Модель ефективного консультанта.
- Помилки психолога в процесі консультативної взаємодії.
- Особливості професійної діяльності консультанта-початківця.
- Професійна етика консультанта.
- Перенесення і контрперенесення в консультуванні й психотерапії.
- Причини відмови психолога від консультування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПАРАДИГМИ ДО КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ У ЦЯРИНІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СЬОГОДЕННЯ

Лекція 4. 4. Основні напрями консультативної роботи у психологічній практиці Підходи, парадигми і алгоритми консультування класичних підходів у психології (біхевіоральний напрям, аналітична психологія К.Юнга, гуманістичний напрям, транзактний аналіз Е.Берна та ін.). Індигенний підхід у консультуванні – контекстуальний підхід. Технічний еkleктизм – у психологічному консультуванні.

Семінар 4. Особливості консультування в контексті різних наукових підходів

- Особистість як клієнт – основних напрямів психологічного консультування.
- Тенденції універсалізації та індигенізації у сучасній психологічній науці практиці.
- Консультативна діяльність в екзистенціальній психології.
- Консультування на засадах когнітивно-біхевіорального підходу.
- Консультування в межах гештальтпсихології.
- Консультування в контексті особистісно орієнтованого підходу.
- Аналізування і диференціація існуючих підходів і нових хвиль розвитку консультативних напрямів.

Лекція 5. Сучасні підходи до консультативної роботи. Актуалізований запит психологічного консультування. *ТФКПТ, EMDR робота з травмою. Тезаурус* конструктивів та основні категорії кризового консультування.

Семінар 5. Консультування вразливих категорій населення.

- Диференціація основних категорій і понять кризової психологічної допомоги.
- Життєва ситуація/психологічна ситуація/кризова ситуація клієнта – методи психологічного консультування.
- Проблемна і кризова ситуація в життя клієнта – особливості психологічних інтервенцій.
- Типологія і маркери критичної ситуації.
- Адаптивні/дезадаптивні реакції на стресову ситуацію: психоедукація для клієнта
- Розбір кейс-ситуацій, робота в малих групах.

Лекція 6. Особливості консультування у процесуально-орієнтованому підході. Групові методи роботи, ведення підтримуючих груп як ефективне психологічне консультування вразливих категорій населення внаслідок збройної агресії. Навички ведення групи. Підходи до групового консультування. Реклеймінг власного психічного здоров'я. Етапи психологічного консультування за О. Бондаренко і Реклеймінг.

Семінар 5. Групове консультування і ведення підтримуючих груп.

- Види і цілі консультативних груп.
- Переваги і обмеження групового консультування
- Стадії розвитку консультативної групи.
- Керівництво групою і особистість консультанта.
- Кордони особистості і безпека життєздійснення.
- Розбір кейс-ситуацій, робота в малих групах.

Лекція 7. Основи кризового втручання як пріоритетного напрямку у запиті психологічного консультування.

«Криза» множинність визначень, орієнтацій. Класифікація криз особистості. Криза і травматичний стрес. «Вікно толерантності» і «золоті години» роботи з клієнтом в кризовій/травматичній ситуації.

Семінар 7. Кризове консультування осіб постраждалих від збройної агресії.

- Методи експрес-діагностики первинного стану клієнта.
- Особистісна типологія пацієнтів/клієнтів
- Психотравмуюча ситуація/стресова ситуація.
- Підходи до роботи з травмою «т» і «Т».
- Коло травми, глибинна порушення цілісності клієнта і шляхи роботи психолога для стабілізації життєздатності.
- Стрес і травма: наслідки для клієнта – едукація та інтервенції психолога.
- Консультативна робота з немотивованими клієнтами.
- Протокол роботи з травматичними переживаннями.
- Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка – основні напрями консультативного втручання психологічного сьогодення.
- Робота в групах. Відпрацювання навичок самодопомоги.

Семінар 8. Модульна контрольна робота

САМОСТІЙНА РОБОТА З КУРСУ

Здобувачі виконують такі види самостійної роботи:

1. Підготувати реферативну доповідь з прикладами та ілюстраціями на тему «Професійна деформація консультанта та її профілактика»; «Роль і місце емпатії в психологічному консультуванні»; «Укладення контракту в консультативній діяльності».
2. Проаналізувати механізми психологічного захисту (витіснення, заперечення, раціоналізація, деперсоналізація, проекція, ідентифікація, компенсація, сублімація, регресія) клієнта і описати стратегії роботи психолога-консультанта у ситуації їх проявлення в консультативному процесі.
3. Покрокова експозиція і практика роботи з методами когнітивно-поведінкового підходу: аналіз ситуацій (експозиція і цикл проблеми), ситуація на власний вибір (не менше трьох).
4. Заповнення «картки клієнта» написання консультативної стратегії по запиту клієнта (картка завантажена у MS Teams).
5. Виконання практичних вправ в період між практичними заняттями.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Психологічне консультування: поняття, ознаки, специфіка.
2. Основні відмінності психологічного консультування від психокорекції і психотерапії.
3. Основна проблематика психологічної допомоги в сучасному світі.
4. Роль і місце консультанта в консультативному процесі.
5. Принципи психологічного консультування.
6. Особливості групового та індивідуального консультування.
7. Основні відмінності психологічного консультування від психокорекції та психотерапії.
8. Психоконсультативна бесіда. Типові помилки консультативної бесіди.
9. Організація психоконсультативної бесіди.
10. Контакт із клієнтом під час бесіди.
11. Інтерв'ю як метод психологічного консультування.
12. Консультування як стратегія психологічної допомоги людям.
13. Мультикультурний підхід у психологічному консультуванні (Бондаренко О.Ф., Федько С.Л.).
14. Культурна компетентність психолога-консультанта.
15. Індивідуальне і групове консультування.
16. Психологічна допомога як соціальна практика.
17. Психологічне консультування та психотерапія як види психологічної допомоги.
18. Предмет і задачі психологічного консультування.
19. Структура консультативної бесіди: етапи та задачі на кожному з них.
20. Види інтеракцій в психологічному консультуванні.
21. Діагностика в консультуванні і психотерапії: спільне і відмінне. Методи експресдіагностики.
22. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта.
23. Модель ефективного консультанта.
24. Помилки психолога в процесі консультативної взаємодії.
25. Особливості професійної діяльності консультанта-початківця.
26. Професійна етика консультанта.
27. Перенесення, контрперенесення, проекція в консультуванні.
28. Причини відмови психолога від консультування.
29. Диференціація основних категорій і понять кризової психологічної допомоги.
30. Життєва ситуація/психологічна ситуація/кризова ситуація клієнта – методи психологічного консультування.
31. Проблемна і кризова ситуація в життя клієнта – особливості психологічних інтервенцій.
32. Типологія і маркери критичної ситуації.
33. Адаптивні/дезадаптивні реакції на стресову ситуацію: психоедукація для клієнта.
34. Види і цілі консультативних груп.
35. Переваги і обмеження групового консультування.
36. Стадії розвитку консультативної групи.
37. Керівництво групою і особистість консультанта.
38. Кордони особистості і безпека життєздійснення.
39. Універсальні та індигенні складові психотерапевтичної практики.
40. Методи експрес-діагностики первинного стану клієнта.
41. Особистісна типологія пацієнтів/клієнтів.

42. Психотравмуюча ситуація/стресова ситуація – інтервенції психолога-консультанта.
43. Підходи до роботи з травмою «т» і «Т».
44. Коло травми, глибинна порушення цілісності клієнта і шляхи роботи психолога для стабілізації життєздатності.
45. Стрес і травма: наслідки для клієнта – едукація та інтервенції психолога.
46. Консультативна робота з немотивованими клієнтами у кризовому консультуванні.
47. Протокол роботи з травматичними переживаннями.
48. Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка – основні напрями консультативного втручання психологічного сьогодення.
49. Тенденції універсалізації та індигенізації у сучасній психологічній науці і практиці.
50. Культурологічні детермінанти психотерапевтичних парадигм.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості : навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан- ЛТД», 2015. С. 8-35.
2. Вавринів О.С. Основи психологічного консультування. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 112 с.
3. Ланко. О.А. Психологічна майстерність консультуванні: теорія, практика, поступ: Монографія / О.А. Ланко; наук. ред. Л.П. Вовк. Київ: Богданова А. М., 2019.
4. Мілютіна К.Л. Технології раціонально-інтуївної психотерапії. Навч. посібн. К.: ДІА, 2016. 292 с. 6. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон. 2019. 134 с.
7. Панок В.Г. та ін. Основи психологічної допомоги : теорія та практика психоконсультування : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2019. 384 с.
8. Федько С.Л. Культуродоцільний підхід у психологічному консультуванні: генезис феномену. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. 2020. Вип. 5. С. 268-280.
9. Федько С.Л. Культуродоцільність психологічної допомоги: клінічні підстави. Перспективи та інновації науки. 2023. №1(19). С. 503-514. 10. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування : навч. посіб. К. : МАУП, 2004. 152 с.
11. Шебанова В.І. Практики консультування та терапії в кризових ситуаціях. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. 135 с.
12. Юнгіанське консультування: кол. моногр. Ткач Р.М., Сербова О.В., Сингаївська І.В. та ін. за ред. Ткач Р.М. К. :Талком, 2021. 220 с.

Додаткові

1. Алімов О.Ф., Афанасьєва Н.Є. Психологічне консультування в екстремальних та кризових умовах: Навчальний посібник. Х.: УЦЗУ, 2008. 122 с.
2. Андроннікова К.А., Луценко О.Л. Нормативно-правові документи України, що регламентують працю психолога у різних сферах практичної діяльності: 3. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю : теорія, методологія, практика : [монографія]. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с.

4. Балабанова Л. М. Категорія норми у дослідженні та регулюванні функціональних станів людини: автореф. дис...д-ра психол. наук: 19.00.02. Інститут психології ім. Г.С. Костюка. Київ, 2001. 31 с.
5. Березовська Л., Полегонький В. Робота з почуттям провини у психоаналітичному консультуванні. *Вісник Національного університету оборони України*. 2021. 5(63). С. 12-19
6. Бондаренко О.Ф. Психотерапія: тип соціальності і мережевий маркетинг. *Журнал вищої школи економіки*. 2006. №1. С. 68-76.
7. Бондаренко О.Ф. Соціальна психотерапія особистості. Київ : КНЛУ : КДППМ, 1991. 189 с.
8. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підручник. Київ, 2011. С. 8-26.
9. Горбунова В.В. Етичні дилеми у практиці психологічної допомоги. *Практична психологія та соціальна робота*. № 8. 2008. С. 3-5
10. Горбунова В.В. Контракт у практичній психології. *Практична психологія та соціальна робота*. № 2. 2005. С. 1-5.
11. Журавльова О. Особливості концептуалізації випадку у межах психоаналітичного напрямку. *Психологічні перспективи*, Вип. 39, 2022, 112-123
12. Иванченко О. С. Актуальні проблеми психокорекції переживання провини як моральної емоції. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. Збірник наукових праць. Вип. 15. Харків: НУЦЗУ, 2014. С. 70–78.
13. Карпенко З.С. Герменевтика психологічної практики: посібн. Київ, 2001. 116 с.
14. Климчук В.О. Психологічна деонтологія: етичні кодекси. Хрестоматія. Київ: МАУП, 2005. 88 с.
15. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: навчальний посібник. Київ : «Ніка-Центр», 2006. 580 с.
16. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посібн. Київ, 2012, 384 с. <http://kuzikova.info/ru/2016/01/teorija-i-praktika-vikovoi-psihokorekcii/>
17. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навчально-методичний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
18. Наконечна М.М. Допомога іншому: психологічні аспекти. Монографія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2012. 184 с.
19. Оніщенко Н. В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти: монографія. Харків: «Право», 2014. 584 с.
20. Основи практичної психології : підручник. В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева, Київ, 2012. 536 с.
21. Основи психотерапії : навч. пос.М.І. Мушкевич, С.Є. Чагарис. Луцьк, 2017. 420 с.
22. Практикум із групової психокорекції: підручник. С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с
23. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію: навч. посібник. Київ, 2010. 232 с.

24. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібник .З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. 156 с.
25. Федоренко Р. П. Психологічна допомога в клініці: навчально-методичний посібник. Луцьк : ВежаДрук, 2018. 224 с. 26. Федоренко Р. П., Шкарлатюк К. І. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. III - IV рівнів акредитації. Луцьк : Східноєвроп. Нац. Унт ім. Лесі Українки, 2012. 237 с. 27. Федько С.Л. Культуродоцільність психологічної допомоги: клінічні підстави. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №1(19). С. 503-514. 28. Федько С.Л. Культуродоцільний підхід у психологічному консультуванні: генезис феномену. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України*. 2020. Вип. 5. С. 268-280.
29. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Модульнорейтинговий курс: навч. посіб. Київ, 2005. 656 с.
30. Bondarenko, A., Gavrilyuk, D., Guretska, A., Kucherovska, N., Fedko, S. Emotional Trauma in Relationship: Consequences and Counseling Options Based on Approach, Indigenous to Ruthenian Culture Traditions. *EC Psychology and Psychiatry*. 2020. 9.2. 01-12.